

Полякова Г.А.

кандидат педагогічних наук, доцент

*Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця, Україна*

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У відповідь на цивілізаційні зміни освітні реформи в Україні відбуваються на всіх ланках розвитку національної системи освіти. Такі світові тенденції, як глобалізація, міжнародна інтеграція, інтернаціоналізація, розвиток технологій роблять національні освітні системи більш відкрити, динамічними, адаптивними.

Стійкими тенденціями розвитку освіти є її неперервність, забезпечення якості освітніх послуг на різних етапах життя людини. Освіта стає все більш значимим ресурсом розвитку та успішності окремої людини, певної організації, галузі та суспільства в цілому. Особистісно-професійний розвиток людини здійснюється неперервно за підтримки сім'ї, системи освіти, освітніх ресурсів професійної сфери, регуляторів соціальних інститутів.

«Концепція неперервної освіти – це освіта протягом усього життя в умовах швидких змін як засіб адаптації» [3, с. 581]. «Єдність цілей неперервної освіти як системи і специфічних задач кожної її ланки органічно поєднується із варіативністю освіти, різноманіттям типів освітніх закладів, педагогічних технологій і форм державно-суспільного управління» [3, с. 263].

За новою редакцією Закону України «Про освіту» (2017) невід'ємними складниками системи освіти в Україні є: дошкільна; повна загальна середня; позашкільна; спеціалізована; професійна (професійно-технічна); фахова передвища освіта; вища; освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта [1]. Вища освіта є тією ланкою, яка, з одного боку надає можливості та умови

для продовження особистісного розвитку, формування актуальних навичок, професійної та наукової підготовки здобувачів вищої освіти; з іншого, – виконує замовлення інформаційного суспільства та потреб економіки нового покоління, заснованої на знаннях, здобутках розвитку інформаційних технологій, штучного інтелекту, робототехніки, Інтернету речей.

В умовах неперервності розвиток освітнього середовища закладу вищої освіти (ЗВО) являє собою якісні зміни освітніх умов, впливів, можливостей, ресурсів, що орієнтовані на узгодження дій для підтримки індивідуальних траєкторій досягнення успішності учнівської і студентської молоді при її переході між ланками освіти та початком професійної діяльності.

Векторами розвитку освітнього середовища ЗВО є: 1) адаптація до зовнішніх змін, цивілізаційних тенденцій розвитку, напрямів модернізації національної системи освіти; 2) допомога молоді у професійному самовизначенні; 3) розвиток науково-педагогічного потенціалу; 4) забезпечення якості вищої освіти; 5) задоволення освітніх потреб зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів вищої освіти. Для реалізації цих змін потрібні:

1) проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних досліджень для виявлення освітніх потреб, очікувань, вимог, труднощів: а) учнівської молоді – при професійному самовизначенні, виборі навчального закладу для професійної підготовки, б) адаптації студентів (зокрема першокурсників) до освітнього середовища ЗВО та взаємодії з ним; в) роботодавців – при доборі персоналу для виконання виробничих функцій; г) зовнішнього оцінювання та визнання результатів функціонування ЗВО;

2) підтримка ціннісних орієнтацій та професійної спрямованості учнів і студентів через ознайомлення із професійним середовищем, виробничими функціями, вимогами до фахівців;

3) організація взаємодії «учні – студенти – викладачі – роботодавці» на засадах партнерства, менторинга; залучення професіоналів до освітнього процесу: роботодавців, представників бізнес-структур, зарубіжних викладачів на ланках середньої, вищої освіти, післядипломної освіти;

4) включення в освітній процес спільних навчальних заходів за участю учнів, студентів, аспірантів, педагогічних/науково-педагогічних працівників:
а) із допомоги самовизначення, побудови напрямів та способів саморозвитку;
б) з формування актуальних навичок, загальних та професійних компетентностей, відповідно до глобальних та локальних тенденцій розвитку галузей за сферами професійної діяльності;

5) диверсифікація способів надання освітніх послуг на базі ЗВО, а саме:
а) за організацією навчально-пізнавальної діяльності: літні (весняні, зимові) школи, майстер-класи, тренінги, конкурси проектів, бізнес-симуляції, практики, стажування; б) за формами освітніх ресурсів: очна, дистанційна, змішана;

б) розширення інформаційного освітнього простору та інформаційно-освітнього середовища через розвиток сайтів закладів освіти, мобільних додатків, соціальних мереж, інформаційно-комунікаційних технологій;

7) розвиток просторово-предметної складової ЗВО як дослідницьких майданчиків, лабораторій, стартап-центрів для учнів, студентів, аспірантів, педагогічних та науково-педагогічних працівників, практиків;

8) розвиток професійної (педагогічної, управлінської, фахової) компетентності учителів, викладачів, керівників навчальних закладів через стажування у провідних закладах освіти, успішних компаніях.

Таким чином, розвиток освітнього середовища закладу вищої освіти сприятиме неперервному особистісно-професійному розвитку на шляху досягнення успіху людини.

Список використаних джерел

1. Верховної Рада України (2017, № 38-39, ст.380). Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. Дата звернення: 28.03.2018.
2. Глоссарий современного образования / Нар. укр. акд. ; под общ. ред. Е.Ю. Усик; [сост. : Астахова В.И. и др.]. – Х. : Изд-во НУА, 2007. – 524 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.